

Nieuwe betrokkenheid

waarom moeilijk doen als het samen kan



Gemeente Oude IJsselstreek

December 2013

Nieuwe betrokkenheid: waarom moeilijk doen als het samen kan

Kaderstellende notitie sociaal domein

Inleiding

De gemeente Oude IJsselstreek wil een gemeente zijn waarin elke inwoner zich goed voelt. Een gemeente waar mensen bewust bezig zijn om gezond te blijven, waar mensen in contact staan met elkaar, elkaar helpen en elkaar om hulp durven vragen. Een gemeente waar kinderen en jongeren de kans krijgen om zich te ontwikkelen en daarvoor een goede basis vinden binnen het onderwijs. Een gemeente waar gekeken wordt naar de mogelijkheden van mensen, waardoor ze kunnen werken, betaald of onbetaald. Een gemeente waar mensen zich inzetten voor elkaar en voor hun omgeving, waar mensen zoveel mogelijk zelfstandig zijn en zoveel mogelijk hun eigen problemen oplossen. Een gemeente waarin het prettig wonen is en mensen zich betrokken voelen.

Dit vraagt om een stevig sociaal domein. Eén waarin we vormgeven aan onze huidige taken op het gebied van welzijn, Wmo en werk & inkomen. En één waarin ook onze toekomstige taken op het gebied van de jeugdzorg, de AWBZ-begeleiding en de participatiewet, de zogenoemde decentralisaties, een plek krijgen. Naast deze decentralisaties van het Rijk naar gemeenten, wordt ook passend onderwijs gedecentraliseerd naar de samenwerkingsverbanden van schoolbesturen. Passend onderwijs kent hierbij een sterke samenhang met jeugdzorg.

De uitvoering van dit alles moet minder bureaucratisch worden, dichter bij de burger, in vertrouwen en met rechtmatigheid en handhaving worden georganiseerd. Dit biedt ons mogelijkheden om kwaliteit en kostenvermindering hand in hand te laten gaan. Concreet betekent dit dat (I) onze inwoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en hun omgeving en ondersteuning aanwezig is voor hen die dat nodig hebben. Dat we dit (II) in samenhang en in een doorgaande 'lijn' organiseren binnen (III) de beschikbare financiële kaders.

Deze notitie geeft richting aan de vormgeving van al onze (toekomstige) taken binnen het sociaal domein, van de Wmo tot en met werk en inkomen (participatiewet) en van welzijn tot en met zorg. De doelen en maatschappelijke effecten zoals vastgesteld in de programmabegroting Koersvast vormen de leidraad voor onze richtinggevende kaders:

“Wij streven naar een samenleving waarin de inwoners verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor hun eigen leven en hun sociale omgeving. Er is een algemeen preventief basisniveau voor alle inwoners en aanvullende ondersteuning voor mensen (en hun verbanden) die dat nodig hebben.”

1. *Noodzakelijke ondersteuning beschikbaar: het welzijn van inwoners met een zorgvraag is optimaal*
2. *Een betrokken en leefbare samenleving: de leefbaarheid in de wijk is versterkt*
3. *Een gezonde en stimulerende leefomgeving: er is voldoende ruimte voor persoonlijke ontwikkeling van inwoners¹*

¹ Maatschappelijke effecten en de te realiseren doelen (vanuit de programmabegroting 2014-2017: Koersvast):

1. *Noodzakelijke ondersteuning beschikbaar: het welzijn van inwoners met een zorgvraag is optimaal*
 - Inwoners met belemmeringen kunnen deelnemen aan de maatschappij (doelstelling 1)
 - De toegang tot het sociale domein is toekomstbestendig (doelstelling 3)
 - De gemeente is voorbereid op het uitvoeren van de transities in het sociale domein (doelstelling 4)
2. *Een betrokken en leefbare samenleving: de leefbaarheid in de wijk is versterkt*
 - De inzet/het potentieel van de inwoners om iets voor een ander te doen, wordt sterker benut (doelstelling 5)
 - De sociale cohesie en het organiserend vermogen in een wijk/dorp is sterk (doelstelling 6)
3. *Een gezonde en stimulerende leefomgeving: er is voldoende ruimte voor persoonlijke ontwikkeling van inwoners*
 - Onze jeugdigen ontwikkelt zich tot zelfstandige en participerende inwoners (doelstelling 2)
 - Een gezonde levensstijl voor jong en oud (doelstelling 7)

Onze kaders op een rij

I. Onze inhoudelijke kaders: waar gaat het om?

De tevreden inwoner met (zoveel als mogelijk):

- Zorg voor elkaar en voor hun leefomgeving
- Eigen verantwoordelijkheid
- Betrokkenheid
- Ruimte voor initiatief
- Zelforganiserend vermogen

De faciliterende professional met lef (gemeentelijk en in het uitvoeringsveld) werkt:

- Actiegericht
 - Door laagdrempelig en dichtbij huis te werken
 - Voorkomen is beter dan genezen
 - Laten niemand vallen en pakken door als dat nodig is
 - Maatwerkoplossingen passend bij de inwoner(s)
 - Er is ruimte voor initiatief, creativiteit en ondernemerschap
- Samenhang
- Innovatief

II. Onze organisatorische kaders: hoe gaan we het doen?

- Wijkgericht werken
 - Realisatie positief basisklimaat
 - Stimulering en facilitering informele zorg
 - Inzet wijkteams en gebiedsmakelaars
 - Toeleiding en toegang tot ondersteuning zoveel mogelijk beleggen op gebiedsniveau
 - Inzet op een krachtig voorliggend veld met brede nulde- en eerstelijns voorzieningen
 - Regionale samenwerking in het geval van tweedelijns specialistische voorzieningen
 - Bovenlokale samenwerking om veiligheid van onze inwoners te waarborgen

III. Onze (financiële) sturingskaders: waar zetten we op in?

- Inzet op ontschotting financieringsstromen
- Geen vaststaand aanbod meer
- Inkoop en bekostiging vormgeven vanuit de ZBB-benadering en regionale afspraken
- Keuzevrijheid en regie voor de inzet van voorzieningen ligt bij de inwoner (waar mogelijk)

I. Onze inhoudelijke kaders: waar gaat het om?

Iedereen draagt een steentje bij

De tevreden inwoners

Onze inwoners dragen **zorg voor elkaar en voor hun leefomgeving**. Het uitgangspunt is dat inwoners zelf de ruimte krijgen om de leefbaarheid in hun eigen leefomgeving te onderhouden en te verbeteren. Dit betekent niet alleen dat inwoners meer invloed krijgen op, maar ook meer **verantwoordelijkheid** nemen voor hun eigen leefomgeving. We stimuleren **betrokkenheid** en geven **ruimte voor initiatieven**. Daarbij faciliteren en ondersteunen wij ook het **zelforganiserend vermogen** van inwoners.

Wij gaan hierbij uit van de mogelijkheden en behoeften van onze inwoners. Welke vragen leven er, welke resultaten willen inwoners bereiken en welke oplossingen zijn daarvoor mogelijk. Wij verwachten van hen dat zij steeds meer nagaan wat ze zelf kunnen doen om een vraagstuk op te lossen. Hierbij wordt altijd eerst naar eigen (financiële) mogelijkheden gekeken, naar hulp en ondersteuning van het netwerk en naar algemene voorzieningen. De oplossingen hoeven dus niet altijd voorzieningen van(uit) de gemeente of professionele organisaties te zijn. Het gaat er om dat gezamenlijk met de inwoner(s) gezocht wordt naar een oplossing, zo nodig gefaciliteerd door maatschappelijke organisaties en/of gemeente.

De primaire verantwoordelijk voor het welzijn van onze inwoners ligt hiermee bij henzelf. Wanneer iemand daartoe tijdelijk of permanent niet in staat is, kijkt hij of zij wat er binnen het eigen netwerk georganiseerd kan worden. Wanneer dat niet toereikend is, dan is een vangnet aanwezig en kan een beroep worden gedaan op ondersteuning.

De professional met lef

Als bijspringen en meelopen op de eigen kracht van inwoners / huishoudens het richtsnoer is, moet de ondersteuning op een daarop aansluitende wijze georganiseerd worden. Het ondersteunen en toerusten van vrijwilligers en mantelzorgers, en het bieden van steun aan onze inwoners om ieders eigen mogelijkheden te benutten staat daarbij voorop. Wij vinden dat professionals vanuit zowel de gemeente als maatschappelijke organisaties zich hierbij moeten inzetten voor die taken waarvoor ze nodig zijn. Dat zijn taken waarin sommige van onze inwoners (of vrijwilligers en mantelzorgers) ondersteuning nodig hebben omdat het net allemaal wat te zwaar of complex voor ze is. Daarbij staat niet de organisatie waar de professional voor werkt centraal, maar de inwoner die ondersteuning nodig heeft.

Professionals krijgen alle ruimte om het met elkaar en de inwoner slimmer en beter te doen. Zij hebben lef en hun rol laat zich kenmerken als faciliterend, verbindend, stimulerend en inspirerend. Zij zoeken naar kansen en mogelijkheden om de leefbaarheid te verbeteren en om op efficiënte, creatieve en resultaatgerichte manier samen met de inwoner(s) oplossingen voor vraagstukken te bedenken gericht op de te behalen maatschappelijke effecten. Van professionals verwachten wij dat zij actiegericht handelen, in samenhang werken en innovatief zijn.

- **Actiegericht**

Wij geloven in actiegericht handelen:

- Door laagdrempelig en dichtbij huis te werken
- Voorkomen is beter dan genezen
- Laten niemand vallen en pakken door als dat nodig is
- Maatwerkoplossingen passend bij de inwoner(s)
- Er is ruimte voor initiatief, creativiteit en ondernemerschap

- **Samenhang**

Een deel van de mensen heeft vaak meerdere problemen tegelijk. Problemen die met elkaar samenhangen en dus ook in samenhang moeten worden aangepakt. Als gemeente willen we deze samenhang bevorderen door te werken met één aanspreekpunt voor één huishouden/gezin. Het aanspreekpunt draagt zorg voor de samenhang en afstemming tussen professionals. Hierbij moet ook aandacht zijn voor de samenwerking en samenhang met vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. Zij zijn de smeerolie van onze samenleving.

- **Innovatief**

De wereld verandert, vraagstukken vragen om nieuwe oplossingen. Wij willen ruimte bieden aan innovatie, wij verwachten zelfs dat innovatieve ideeën onmisbaar zijn om de vraagstukken van een goed antwoord te voorzien. Wij geloven dat de innovatie komt uit de samenwerking tussen inwoners, vrijwilligers en professionals. Inwoners die vraagstukken van dichtbij ervaren, hebben vaak zelf goede ideeën over hoe hier mee om te gaan. Wij verwachten dat met zijn allen, samen nieuwe diensten ontstaan die aansluiten bij de veranderende behoeften van onze inwoners en daarnaast efficiencywinst/kostenreductie opleveren ten opzichte van de oorspronkelijke producten.

Inwoners, maatschappelijke organisaties en gemeente bundelen de krachten om samen te werken aan een stevige en sterke gemeenschap.

II. Onze organisatorische kaders: hoe gaan we het doen?

Wijkgericht

Om vorm te geven aan onze inhoudelijke uitgangspunten willen we een integrale aanpak. Deze integrale aanpak vinden wij in het wijkgericht werken. Wijkgericht werken is hiermee de basis en het 'vehikel' waarin het sociaal domein (verder) vorm krijgt. Het is een manier van werken dicht bij de inwoner en zijn leefomgeving. Binnen het wijkgericht werken is het gebied de vindplaats van zowel collectieve als individuele vraagstukken en oplossingen. Uiteenlopend van enerzijds de realisatie van een positief basisklimaat in het gebied en anderzijds de beschikking hebben over specialistische ondersteuning zodat geen inwoner buitenboord valt. Dit alles vraagt om een doorontwikkeling van het sociaal domein, adequate voorzieningen die afgestemd zijn op de behoefte, mogelijkheden en omgeving.

Wat gaan we het doen?

Als we uitgaan van bijspringen en meelopen op de eigen kracht van inwoners en we een in samenhang en doorgaande 'lijn' van voorzieningen willen realiseren binnen het wijkgericht werken, levert dit de volgende organisatorische kaders op:

- **Realisatie positief basisklimaat**

Er is een positief basisklimaat aanwezig in de gebieden. De grootste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij inwoners zelf. Onze inwoners zijn en voelen zich (actief) verantwoordelijk voor elkaar en de leefbaarheid in het gebied, immers zij wonen en leven er. Maar ook als gemeente hebben wij een verantwoordelijkheid in het realiseren van een samenleving waarin het goed leven is voor onze inwoners. Een belangrijk onderdeel hiervan is preventie. Onze inzet is hierbij enerzijds gericht op het voorkomen van problemen door mensen goed te informeren, maar anderzijds ook op het zo snel mogelijk signaleren van problemen en tijdig actie te ondernemen om erger te voorkomen.

Uitvoeringsrichting

Vanuit het wijkgericht werken wordt bekeken of en op welke wijze onze inwoners verantwoordelijk zijn voor een positief basisklimaat in de gebieden en welke rol wij als gemeente hierin (nog) hebben. Een belangrijke taak is weggelegd voor de wijkteams en gebiedsmakelaars.

- **Stimulering en facilitering informele zorg**

Er zal meer een beroep worden gedaan op het zelforganiserend vermogen van inwoners. We willen dat onze inwoners zorg voor elkaar en voor hun omgeving dragen. Inwoners worden hierin ondersteund door maatschappelijke organisaties. Speciale aandacht gaat hier uit naar informele zorg als mantelzorg en vrijwilligerswerk. Zij zijn het fundament van onze samenleving. Veel (ondersteunende) activiteiten kunnen niet worden uitgevoerd als onze inwoners niet belangeloos de handen uit de mouwen zouden steken.

Mantelzorg

Met het toenemend beroep op de zorg en de beperkte middelen die daar tegenover staan, wordt mantelzorg steeds noodzakelijker voor degene die ondersteuning nodig heeft. En hoewel mantelzorg voor de meest mensen vanzelfsprekend is, is het vaak erg zwaar. Fysiek, maar ook emotioneel. We willen voorkomen dat mantelzorgers in de knel komen en we willen hen de mogelijkheden bieden om maatschappelijk actief te blijven zonder overbelast te raken. Mantelzorgers ontvangen daarom de ondersteuning en verlichting van zorg (zoals respijtzorg) die zij nodig hebben om de mantelzorg te kunnen (blijven) bieden. Daarbij moet de waardering voor mantelzorgers duidelijk zijn, de vraag van mantelzorgers uitgangspunt zijn en speciale aandacht uitgaan naar (het bereiken van) jonge mantelzorgers.

Vrijwilligerswerk

Het beoogde beroep op extra vrijwilligers veronderstelt een inspanning van alle partijen tot het stimuleren en faciliteren van vrijwilligers. De ondersteuning van vrijwilligers is van belang om de continuïteit te waarborgen. Speciale aandacht gaat uit naar de samenwerking van professionele ondersteuners met vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Uitvoeringsrichting

Om de continuïteit van vrijwilligers en mantelzorgers te waarborgen, zetten we als gemeente nadrukkelijk in op (indien gewenst) ondersteuning aan hen.

- **Inzet wijkteams en gebiedsmakelaars**

Het wijkteam met haar gebiedsmakelaar hebben samen een belangrijke rol in het wijkgericht werken. Zij zorgen voor de inbreng van signalen en het in gang zetten van acties. Het team moet zien waar iets moet gebeuren. Daarbij is aanwezigheid in het gebied belangrijk. Tezamen is het team van alle markten thuis, is zij beslissingsbevoegd op alle terreinen, heeft overall connecties en geniet vertrouwen van de inwoners en organisaties. Het wijkteam is hiermee een generalistisch team, waarin iedereen zijn eigen specifieke kennis inbrengt. Zij heeft een gezamenlijke verantwoordelijkheid, zodat zij vraagstukken in een gebied in samenhang en efficiënt op kunnen pakken. Waarbij domein- en doelgroepgebonden specialisten op afroep beschikbaar zijn. Het uitgangspunt bij alle in te zetten ondersteuning aan de inwoner, is de behoefte en mogelijkheden van de inwoner en niet het beschikbare aanbod.

De wijkteams werken zelfstandig, gaan aan de slag met het versterken van participatie en pakken (minder gecompliceerde) vraagstukken zelf op gebruikmakend van de eigen mogelijkheden van de inwoner(s) en het netwerk. Het wijkteam kan kortdurende interventies verrichten, maar is vooral preventief bezig en dient als 'frontoffice' voor ondersteuningsvragen. Het is niet de bedoeling dat het team alles op gaat lossen. Enerzijds zijn inwoners immers zelf verantwoordelijk. Anderzijds is er soms meer expertise nodig en zal het team gebruik moeten maken van specialisten en kan zij ingevlogen worden. Het team kan wel helpen bij het vinden van de eigen kracht en het zoeken naar de gewenste voorzieningen. Het wijkteam moet vooral in staat zijn om een brede vraagverkenning uit te voeren, zodat de juiste voorzieningen vroegtijdig ingezet wordt.

Uitvoeringsrichting

Vanaf 1 juli zijn de wijkteams daadwerkelijk aan de slag. De aankomende periode geven zijzelf verder vorm aan hun rol binnen het wijkgericht werken, afhankelijk van de vraag en behoeften van betreffende inwoners in de gebieden. Hiermee kan elk gebied een andere invulling geven aan het wijkgericht werken.

- **Toeleiding en toegang tot voorzieningen zoveel mogelijk beleggen op gebiedsniveau**

De voor onze inwoners beschikbare voorzieningen zijn nu nog altijd versnipperd en in diverse loketten georganiseerd: zorgloket, CJG, ISWI, BJZ en CIZ. Ook elke maatschappelijke partner heeft zijn eigen toeleiding/toegang. Met overheveling van extra taken naar de gemeente, wordt de gemeente ook verantwoordelijk voor de toeleiding en toegang tot de voorzieningen binnen deze taken. Dit biedt ons de kans om de gewenste én noodzakelijke voorzieningen in samenhang in te zetten. We willen dit laagdrempelig, dichtbij en eenvoudig (regelarm) organiseren. Daarom kiezen we er voor om de toeleidings- en toegangstaken, zoveel als mogelijk, op gebiedsniveau te beleggen. Het is hierbij voor onze inwoners ook duidelijk wie zijn aanspreekpunt is (coördinatie).

Uitvoeringsrichting

De gemeente wordt verantwoordelijk voor zowel de toeleiding naar (huidige) eerstelijns voorzieningen als de toegang tot de meer specialistische tweedelijns voorzieningen. Als gemeente willen we de (toekomstige) toeleidings-, toegangs- en indicatiestellingstaken zo integraal en regelarm vormgeven vanuit het wijkgericht werken. Om de juiste kennis en expertise binnen de gemeente te hebben, gaan we de aankomende periode onderzoeken op welke wijze wij de deskundigheid van bijvoorbeeld (medewerkers van) bureau jeugdzorg en CIZ kunnen integreren in het wijkgericht werken.

- **Inzet op een krachtig voorliggend veld met brede nulde- en eerstelijns voorzieningen**

We willen een krachtig voorliggend veld waarmee we in staat zijn om tijdig (individuele) vraagstukken op te pakken zodat erger wordt voorkomen. We streven er naar om alle vormen van ondersteuning die ambulante en op gebiedsniveau te organiseren zijn, te incorporeren in de eerstelijns. Hierdoor gaan zij onderdeel uitmaken van een brede eerstelijns en bestaat

tweedelijns zorg in de (nabije) toekomst enkel nog maar uit zware specialistische, vaak regionaal georganiseerde, en residentiële voorzieningen.

Uitvoeringsrichting

Het inzetten op een krachtig voorliggend veld gericht op preventie, informele zorg, wijkteams en een brede eerstelijns, vraagt in dit verband om het aangaan van gesprekken met organisaties teneinde te bezien welke taken beter (of juist niet) overgeheveld kunnen worden naar het voorliggend veld. Al dan niet geïncorporeerd in de (uitbreiding naar sociale) wijkteams.

- **Regionale samenwerking in het geval van tweedelijns specialistische voorzieningen**
Om betaalbare 'zware' (tweedelijns) specialistische voorzieningen tot onze beschikking te hebben, moeten we samenwerken met de andere gemeenten in de regio Achterhoek.

Uitvoeringsrichting

De samenwerkende Achterhoekse gemeenten onderzoeken samen voor welke van de gespecialiseerde voorzieningen gezamenlijke sturing en/of bekostiging efficiënter en effectiever is dan lokale financiering. Vervolgens wordt bekeken hoe dit gerealiseerd moet worden wat betreft organisatie, uitvoering, toeleiding, sturing, inkoop en bekostiging.

- **Bovenlokale samenwerking om veiligheid van onze inwoners te waarborgen**
De veiligheid van onze inwoners moeten we waarborgen. Huiselijk geweld, eengerelateerd geweld, kindermishandeling en verwaarlozing zijn vaak onzichtbare problematiek die achter de voordeur gebeuren. Vanaf 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de organisatie van het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). In het AMHK worden het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) samengevoegd. Als gemeente hebben en krijgen we, met deze samenvoeging van het SHG en het AMK, een (nog) grotere belangrijke (regie)rol bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. We streven hierbij naar een integrale en bovenlokale benadering.

Uitvoeringsrichting

Als gemeente mogen we zelf bepalen op welke schaal het AMHK wordt vormgegeven, waarbij de schaalgrootte adequaat moet zijn voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Een deel van het veiligheidsvraagstuk is hiermee een bovenlokale aangelegenheid. Samen met de andere gemeenten in de provincie streven we naar een integrale benadering die de aankomende periode verder vorm krijgt. Waarbij de gewenste schaalgrootte (veiligheidsregioniveau of provinciaal niveau) een belangrijk vraagstuk is.

Wat betekent dit voor de gemeentelijke verantwoordelijkheden?

Bovengenoemde organisatieprincipes vragen een heroriëntatie op de taakverdeling tussen overheid en inwoners: welke organisatie en uitvoering van taken rekenen wij in de toekomst eerst en vooral tot de verantwoordelijkheid van inwoners zelf? Maar ook op een herverdeling van taken tussen professionals en hun organisaties in de 1^{ste} en 2^{de} lijn: welke organisatie en uitvoering van taken kan – in het licht van 'voorkomen is beter dan genezen' – beter worden uitgevoerd in de directe woonomgeving van inwoners?

Bij deze heroriëntatie maken we gebruik van een variant op de overheidsparticipatietrap, zoals die door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) is geïntroduceerd als tegenhanger van de participatieladder die in het verleden voor burgers is bedacht. Bij de overheidsparticipatietrap is het particulier initiatief leidend en wordt gedacht vanuit maatschappelijk ondernemerschap en publiek eigenaarschap. De trap is bedoeld om te expliciteren welke rol de overheid moet of wil spelen bij de (uitvoerings)taken.

De overheidsparticipatietrap kent vijf treden:

- *Wij laten toe dat* (loslaten): als overheid laten wij het initiatief aan de samenleving over. Wij hebben inhoudelijk noch in het proces enige bemoeienis en laten het initiatief toe.

- *Wij maken mogelijk dat* (faciliteren): als overheid hebben we een faciliterende rol. Wanneer het initiatief van elders komt en we zien er als gemeente het belang van in, dan maken we dat mogelijk.
- *Wij stimuleren dat*: wanneer wij als gemeente de wens hebben dat bepaalde initiatieven van de grond komen maar vinden dat de uitvoering en realisatie hiervan bij anderen moet liggen, zullen we als gemeente naar mogelijkheden zoeken om die anderen in beweging te krijgen.
- *Wij initiëren dat* (regisseren): als gemeente kiezen we er soms voor zelf het initiatief te nemen. Binnen het initiatief hebben ook andere partijen een nadrukkelijk rol, maar als gemeente houden we wel de regie.
- *Wij zorgen dat* (reguleren): dit is het zwaarste instrument die we als gemeente kunnen inzetten. Als gemeente zorgen wij voor handhaving en sanctioneren bij overtredingen door middel van wet- en regelgeving. Dit is vooral aan de orde bij vraagstukken van orde en veiligheid en benadrukt de verticale verhouding tussen ons als gemeente en onze inwoner.

Wanneer we de overheidsparticipatieladder neerleggen naast de realisatie van enerzijds een positief basisklimaat in het gebied en anderzijds de beschikking hebben over specialistische voorzieningen zodat geen inwoner buitenboord valt, ziet deze er als volgt uit:

	Wij laten toe dat	Wij maken mogelijk dat	Wij stimuleren dat	Wij initiëren dat	Wij zorgen dat
1. Realisatie positief basisklimaat	X	X	X	X	
2. Stimulering en facilitering informele 'zorg'	X	X	X		
3. Inzet wijkteams en gebiedsmakelaars		X	X	X	
4. Toeleiding en toegang tot ondersteuning op wijkniveau (zoveel mogelijk)				X	
5. Inzet op een krachtig voorliggend veld met brede nulde- en eerstelijns voorzieningen				X	
6. Minimale regionale samenwerking in het geval van specialistische (tweedelijns) voorzieningen				X	X
7. Bovenlokale samenwerking om veiligheid van onze inwoners te waarborgen					X

Wat levert dit alles ons op?

Het realiseren van een doorgaande continue lijn met een focus op de versterking van de voorkant leidt tot:

- Een positief basisklimaat waarin onze inwoners prettig wonen en leven;
- Een duidelijke werkwijze waarbij de regietaak in principe bij de inwoner en zijn omgeving belegd wordt en waar (indien nodig en van toepassing) ondersteuning ingezet kan worden;
- Een effectieve werkwijze voor integrale ondersteuning aan inwoners vanuit het wijkgerichte werken;
- Een combinatie van informele en formele vormen van ondersteuning die bijdraagt aan een partnerschap tussen inwoners en maatschappelijke partners;
- Een situatie waarin steeds meer collectieve vormen van ondersteuning naast individuele vormen worden ingezet;
- Een situatie waarin stevige nulde- en eerstelijns voorzieningen in de leefomgeving van de inwoner beschikbaar zijn en wordt ingezet;
- Een situatie waarin meer gespecialiseerde voorzieningen geborgd zijn en tijdig kan worden ingezet;
- Een situatie waarin veiligheid gewaarborgd is.

III. Onze (financiële) sturingskaders: waar zetten we op in?

Kwaliteit en betaalbaarheid

We bouwen aan een kwalitatief en betaalbaar sociaal domein, waarin de inwoner beschikking heeft over adequate voorzieningen die afgestemd zijn op de behoefte, mogelijkheden en omgeving. Om dit te realiseren gaan we uit van de volgende (financiële) sturingskaders:

- **Inzet op ontschotting financieringsstromen binnen het sociaal domein**
We willen de scheiding tussen de verschillende taakvelden en de hieraan gekoppelde financieringsstromen zoveel mogelijk opheffen. Zo kunnen we echt maatwerk leveren.

Uitvoeringsrichting

De gemeente stelt middelen beschikbaar en bewaakt dat maatschappelijke effecten en doelstellingen worden gerealiseerd. Het is aan inwoners, maatschappelijke partners en gemeente tezamen om activiteiten in te zetten die aan de effecten en doelstellingen bijdragen.

- **Geen vaststaand aanbod meer**
De afgelopen jaren had de gemeente voor het verstrekken van subsidies de keuze uit een beperkt, vaststaand aanbod bij haar partners. Door deze manier van werken blijven organisaties te veel op hun eigen organisatie en hun bestaande activiteiten gericht. Daarbij vraagt de toenemende complexiteit van maatschappelijke vraagstukken en de steeds beperktere middelen om een andere aanpak. Een aanpak gericht op maatschappelijk relevante activiteiten en een aanpak waarbij niet relevant is wie deze activiteiten uitvoeren. We gaan dus niet meer uit van een vaststaand aanbod van partners en activiteiten.

Uitvoeringsrichting

Er is geen vaststaand landschap van maatschappelijke partners met een vaststaand aanbod aan activiteiten. We kopen in waar onze inwoners behoefte aan hebben, waarbij meer ruimte komt voor kleinschalige (particuliere) initiatieven en er is aandacht voor inspirerende personen en projecten die niet altijd (gemeentelijke) subsidie nodig hebben. De gemeente is in deze aanpak geen inkoper van een product meer, maar zet in op de maatschappelijke vraag: wie kan en wil dit vraagstuk oplossen?

- **Inkoop en bekostiging vormgeven vanuit de ZBB-benadering en regionale afspraken**
Met de aanstaande decentralisaties en kortingen groeit het besef dat iedere euro tot zijn recht moet komen en dat de wijze van inkoop en bekostigen daar instrumenteel in is. Inkoop en bekostiging gaan een steeds belangrijker rol spelen binnen de gemeente. De keuze voor één of een combinatie van meerdere vormen van inkoop en bekostiging, hangt af van de verschillende doelen die we voor ogen hebben. Bij de verdere vormgeving hiervan gaan we uit van de ZBB-benadering en gemaakte regionale afspraken

Uitvoeringsrichting

Vanuit de ZBB-gedachte en regionaal gemaakte afspraken moeten we nauwkeurig onze voorzieningen nalopen en bezien of en zo ja, op welke wijze deze willen inkopen en bekostigen.

Inkoopmogelijkheden

- Subsidiëring door geld te verstrekken aan organisaties via publiekrechtelijke verbintenis (privaatrechtelijke aangaan prestatiecontract);
- Aanbesteden via contractvorm.

Bekostigingsmogelijkheden

- *Beschikbaarheidsbekostiging*: het verstrekken van een budget voor het beschikbaar houden van een dienst, bijvoorbeeld (gedeeltelijke) bekostiging van sporthallen, musea, etc. Er is geen directe relatie tussen het budget en de afname van de dienst. Dat maakt deze vorm duur en alleen geschikt voor diensten die 'er gewoon moeten zijn' (zero-based-budgeting).

- *Populatiegebonden bekostiging*: het verstrekken van een budget aan één of meerdere instellingen voor het bedienen van een doelgroep of 'populatie'. Dit gebeurt vaak op basis van objectieve of historisch bepaalde aantallen van inwoners (in een gebied), jeugdigen, cliënten et cetera.
- *Prestatiebekostiging*: bedragen worden betaald per verrichting of per persoon. Hoewel het woord anders doet vermoeden, is prestatiebekostiging een betalingssystematiek gebaseerd op PxQ-bekostiging en niet een beloning van 'goede prestatie'. Tegelijkertijd maakt prestatiebekostiging het wel eenvoudig, voor ons als financier, om ondersteuning te verleggen van de ene naar de andere aanbieder. Dit kan leiden tot ondernemerschap, efficiëntie en innovatie, maar ook tot minder samenwerking tussen maatschappelijke organisaties.
- *Persoonsgebonden betalingen*: dit zijn betalingen die rechtstreeks aan hulpvragers worden uitgekeerd om zelf ondersteuning mee in te kopen. Dit kan via bevoorschotting en via restitutie. Hieronder valt ook burgeraanbesteding.
- *Resultaatbekostiging*: het verstrekken van een vergoeding of beloning voor een resultaat of 'outcome' bij een persoon of groep. Resultaatbekostiging is meestal een aanvulling op andere vormen van bekostiging en kan soms de scherpe randjes daar van afhaken. Implementatie is niet eenvoudig. Belangrijk is dat de resultaten goed zijn terug te voeren op de betrokken partijen.

- **Keuzevrijheid en regie voor de inzet van voorzieningen ligt bij de inwoner (waar mogelijk)**

Vanuit de gedachte dat inwoners zelf de regie hebben over hun eigen leven is het logisch dat men ook zelf keuzes kan maken ten aanzien van de inzet van voorzieningen. Vaak weet een inwoner zelf het beste wat nodig is en wat werkt voor hem. Door keuzevrijheid en regie bij onze inwoners te leggen, houden ze controle over hun leven.

Uitvoeringsrichting

De gemeente wil keuzevrijheid en regie voor de inzet van voorzieningen zoveel mogelijk bij de inwoner zelf neerleggen. De aankomende periode wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn, één hiervan is burgeraanbesteding. De mogelijkheden worden nader onderzocht op haalbaarheid en realiseerbaarheid.